

Pracovněprávní aktuality

(sledované období: 6. 1. 2023 – 6. 2. 2022)

JUDr. Nataša Randlová, Ph.D. / Mgr. Jakub Lejsek

Randl Partners, advokátní kancelář, s.r.o., člen aliance Ius Laboris, www.randls.com

Vyhlášené předpisy

Zákon, kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 20/2023 Sb. dne 23. 1. 2023

S ohledem na dosavadní průběh válečného konfliktu na Ukrajině a nepředpokládanou možnost návratu uprchlíků do jejich domoviny byla přijata novela zákona, jejímž hlavním cílem je prodloužit dočasnou ochranu jejím stávajícím držitelům, a to až do 31. 3. 2024. Původní návrh představil dva způsoby, jakými by mohlo docházet k prodloužení dočasné ochrany, kdy přijata byla varianta I – tedy cizinci, kteří chtějí nadále setrvat na území České republiky za účelem dočasné ochrany, mají povinnost elektronické registrace do 31. 3. 2023, na jejímž základě jim bude přidělen termín k osobní návštěvě pracoviště Ministerstva vnitra za účelem vylepení vízového štítku. Novela rovněž upravuje získávání odborné praxe lékařů z Ukrajiny, získávání kvalifikace v oboru psychologie a stanovuje pravidla pro zápis ukrajinských dětí do mateřských a základních škol a pro jejich vyřazení ze škol mateřských. Oproti původnímu návrhu novela neupravuje časové omezení poskytování bezplatného ubytování, jehož účelem měla být motivace uprchlíků zapojit se do pracovního procesu.

Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí o uložení kolektivních smluv vyššího stupně

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 21/2022 Sb. dne 26. 1. 2023

Ministerstvo práce a sociálních věcí informovalo prostřednictvím svého sdělení o uložení:

- Kolektivní smlouvy vyššího stupně na rok 2023 uzavřené dne 15. září 2022 mezi Odborovým svazem pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství v České republice a Svazem zaměstnavatelů Severočeská Voda;
- Kolektivní smlouvy vyššího stupně na rok 2023 uzavřené dne 26. října 2022 mezi Odborovým svazem pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství v České republice a Svazem zaměstnavatelů Malá Voda Česká republika;
- Kolektivní smlouvy vyššího stupně na rok 2023 uzavřené dne 28. listopadu 2023 mezi Odborovým svazem pracovníků zemědělství a výživy – Asociace svobodných odborů České republiky a Českomoravským svazem zemědělských podnikatelů;
- Kolektivní smlouvy vyššího stupně na rok 2023 uzavřené dne 6. prosince 2022 mezi Odborovým svazem pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství v České republice a Asociací lesnických a dřevozpracujících podniků;
- Kolektivní smlouvy vyššího stupně na rok 2023 uzavřené dne 21. prosince 2022 mezi Odborovým svazem pracovníků zemědělství a výživy – Asociace svobodných odborů České republiky a Českomoravským svazem zemědělských podnikatelů.

Přehled stavu projednávaných předpisů

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců

a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 54

Stav projednávání: 1. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2022

Návrh zákona o jednorázovém příspěvku důchodci v roce 2022

Sněmovní tisk: 233

Stav projednávání: 1. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 9. 2022

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 234

Stav projednávání: 1. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 9. 2022

Návrh zákona na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 258

Stav projednávání: 1. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2023

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 266

Stav projednávání: 1. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2023

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 288

Stav projednávání: 2. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2023

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 289

Stav projednávání: 2. čtení

Navrhovaná účinnost: 1. 9. 2023 (s výjimkami)

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 292

Stav projednávání: 1. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 7. 2023

Návrh zákona o ochraně oznamovatelů

Sněmovní tisk: 352

Stav projednávání: 2. čtení

Navrhovaná účinnost: 1. dnem 2. kalendářního měsíce po vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů

Sněmovní tisk: 353

Stav projednávání: 2. čtení

Navrhovaná účinnost: 1. dnem 2. kalendářního měsíce po vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Sněmovní tisk: 374

Stav projednávání: 1. čtení

Navrhovaná účinnost: dnem vyhlášení

Návrh zákona o mimořádném odpuštění penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a exekučních nákladů

Sněmovní tisk: 377

Stav projednávání: 1. čtení

Navrhovaná účinnost: 1. 7. 2023

Vláda postoupila Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR návrh zákona, který stanovuje podmínky k mimořádnému odpuštění penále z dlužného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a exekučních nákladů, které spravují příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

Tímto návrhem má dojít k odpuštění:

- nezaplaceného penále z dlužného pojistného;
- nezaplaceného penále evidovaného příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení k rozhodnému dni (ten má být 30. 9. 2022), bylo-li pojistné, které by bylo dlužným pojistným v případě jeho nezaplacení, uhrazeno nejpozději v rozhodný den; a
- nezaplacených exekučních nákladů, které byly stanoveny exekučním příkazem vydaným nejpozději v rozhodný den (odpuštění exekučních nákladů by se nevztahovalo na případné náklady soudních exekutorů, ale jen na náklady správ sociálního zabezpečení, které souvisely s vymáháním dluhů).

Povinnost plátce pojistného nebo bývalého plátce pojistného zaplatit penále zanikne dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud uhradí:

- pojistné, které by bylo dlužným pojistným v případě jeho nezaplacení, nejpozději v rozhodný den (jde-li o penále a exekuční náklady),
- dlužné pojistné před začátkem rozhodného období (tj. 1. 7.–30. 11. 2023) (jde-li o penále z dlužného pojistného a exekuční náklady),

nebo pokud v tomto období OSSZ oznámí, že pojistné uhradí:

- do konce rozhodného období a učiní tak (jde-li o penále z dlužného pojistného a exekuční náklady),
- ve splátkách a postupně tak opravdu učiní.

Odpuštění penále by se vztahovalo na fyzické i právnické osoby.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Stav projednávání: připomínkové řízení ukončeno

Navrhovaná účinnost: 1. dnem druhého kalendářního měsíce po vyhlášení (s výjimkami)

V průběhu ledna došlo k vypořádání připomínek k návrhu novely zákoníku práce, o které jsme vás již informovali. Jedná se o velice diskutovanou novelu, která má především transponovat evropské směrnice, a to o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v Evropské unii. V současné době došlo ke shodě mezi sociálními partnery a vládní koalicí, jejímž výsledkem je kompromisní návrh, který bude dále projednán vládou.

Nad rámec toho novela blíže upravuje např. výkon práce z domova, kdy má být uzavírána písemná dohoda. Oproti původnímu návrhu, v návrhu současném se již nepočítá s povinnými náležitostmi této dohody. Zaměstnavatel dále bude moci jednostranně stanovit nebo se dohodnout se

zaměstnancem na paušální náhradě nákladů za energii, teplo, vodu či odvoz odpadů, a to ve výši 2,80 Kč za odpracovanou hodinu práce.

Zásadní jsou rovněž změny v oblasti dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, kdy zaměstnavatel bude povinen rozvrhovat zaměstnanci pracovní dobu. Nicméně tím nemá být dotčena možnost zaměstnavatele rozvrhovat práci dle svých aktuálních potřeb. Obdobně jako u zaměstnanců v pracovním poměru se uplatní na zaměstnance „dohodáře“ také některé překážky v práci a zejména právo na dovolenou. Dále pak příplatky za práci ve svátek, v sobotu a v neděli a ve ztíženém prostředí.

Další změny mají nastat například v rozšíření informačních povinností zaměstnavatelů či žádosti o rodičovskou dovolenou. Mimo to novela upravuje i částečnou digitalizaci a doručování pracovněprávních dokumentů.

Účinnost má být od prvního dne druhého kalendářního měsíce po vyhlášení s výjimkou dovolené u DPP a DPČ, kdy má tato část být účinná od 1. 1. 2024. Z plánované účinnosti je tak zřejmé, že Ministerstvo práce a sociálních věcí plánuje schválení této novely v průběhu tohoto roku. Na to, jaká bude realita a zda dojde ke nějakým změnám v legislativním procesu, si budeme muset počkat.

Návrh nařízení vlády o zvýšení úhrady nákladů rodičem za službu péče o dítě v dětské skupině podle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: vláda

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2023

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 1. 2024 (s výjimkami)

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 7. 2023

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 7. 2023

Návrh nařízení vlády o poskytování příspěvku v době částečné práce

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: den následující po dni vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 1. 2024

Návrh zákona o hromadném řízení

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 25. 6. 2023

V souladu s Plánem legislativních prací vlády předložilo Ministerstvo spravedlnosti návrh zákona o hromadném řízení, jehož cílem je transponování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828 ze dne 25. listopadu 2020

o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů a o zrušení směrnice 2009/22/ES.

Návrh zákona o hromadném řízení má doplnit nedostatečnou úpravu kolektivní procesní ochrany. V současnosti je vymáhání práv z hromadných událostí mj. neefektivní a nákladné a soudy jsou zatěžovány opakovaným projednáváním stejných otázek.

Hromadné řízení by mělo největší dopad v oblastech, ve kterých činnost jednoho subjektu ovlivňuje široký okruh osob, tj. především problematika ochrany životního prostředí, ochrany spotřebitele čispor **pracovníprávní povahy**. Zde by se mohly hromadné žaloby typicky využívat např. v případě hromadné diskriminace (např. jsou-li na pracovišti hromadně diskriminovány ženy, lidé v předdůchodovém věku, lidé s handicapem apod.) či v případě vymáhání nevyplacených mezd a odstupného.

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o hromadném řízení

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 25. 6. 2023

Tento doprovodný zákon je navržen v souvislosti s přijetím zákona o hromadném řízení. Jeho účelem je harmonizace se souvisejícími právními předpisy – změny by se tak dotkly občanského soudního řádu, zákona o soudních poplatcích a zákona o ochraně spotřebitele.

Návrh doprovodného zákona řešil návaznosti zákona o hromadném řízení na související právní předpisy, které nebyly vyřešeny v samotném návrhu zákona o hromadném řízení.

Úřad práce České republiky

Nezaměstnanost v lednu mírně vzrostla

Úřad práce ČR evidoval k 31. 1. 2023 celkem 283 059 uchazečů o zaměstnání, o 11 256 více než v předchozím měsíci a o 15 983 více než loni. Podíl nezaměstnaných osob meziročně vzrostl o 0,3 % na 3,9 %. V mezinárodním srovnání byla míra nezaměstnanosti podle posledních dostupných dat EUROSTATU (za prosinec) nejnižší v celé EU, a to 2,2 % (průměr EU 6 %).

Úřad práce toto považuje za obvyklý každoroční jev a dle jejich průzkumů i nadále velcí zaměstnavatelé hledají nové pracovníky.

Vybraným zaměstnavatelům bude nejprve zaslán dotazník zaměřený na získání základního přehledu o rozsahu a typu zpracovávaných údajů v rámci docházkových systémů, po jeho vyhodnocení pak proběhne kontrola u vytipovaných zaměstnavatelů. Kontrolní akce bude zahájena rozesláním dotazníku, což by mělo proběhnout do konce 1. čtvrtletí 2023. Z tohoto důvodu lze zaměstnavatelům doporučit prověření jejich docházkového systému.

AKTUÁLNÍ ŠKOLENÍ RANDLS TRAINING

Pracovnílékařské služby po NOVELE

Dne 16. 3. 2023, od 9.00 do 13.00 hodin | **Lektor: Mgr. Bc. Michal Peškar**

Více informací na www.randlstraining.com/skoleni.